

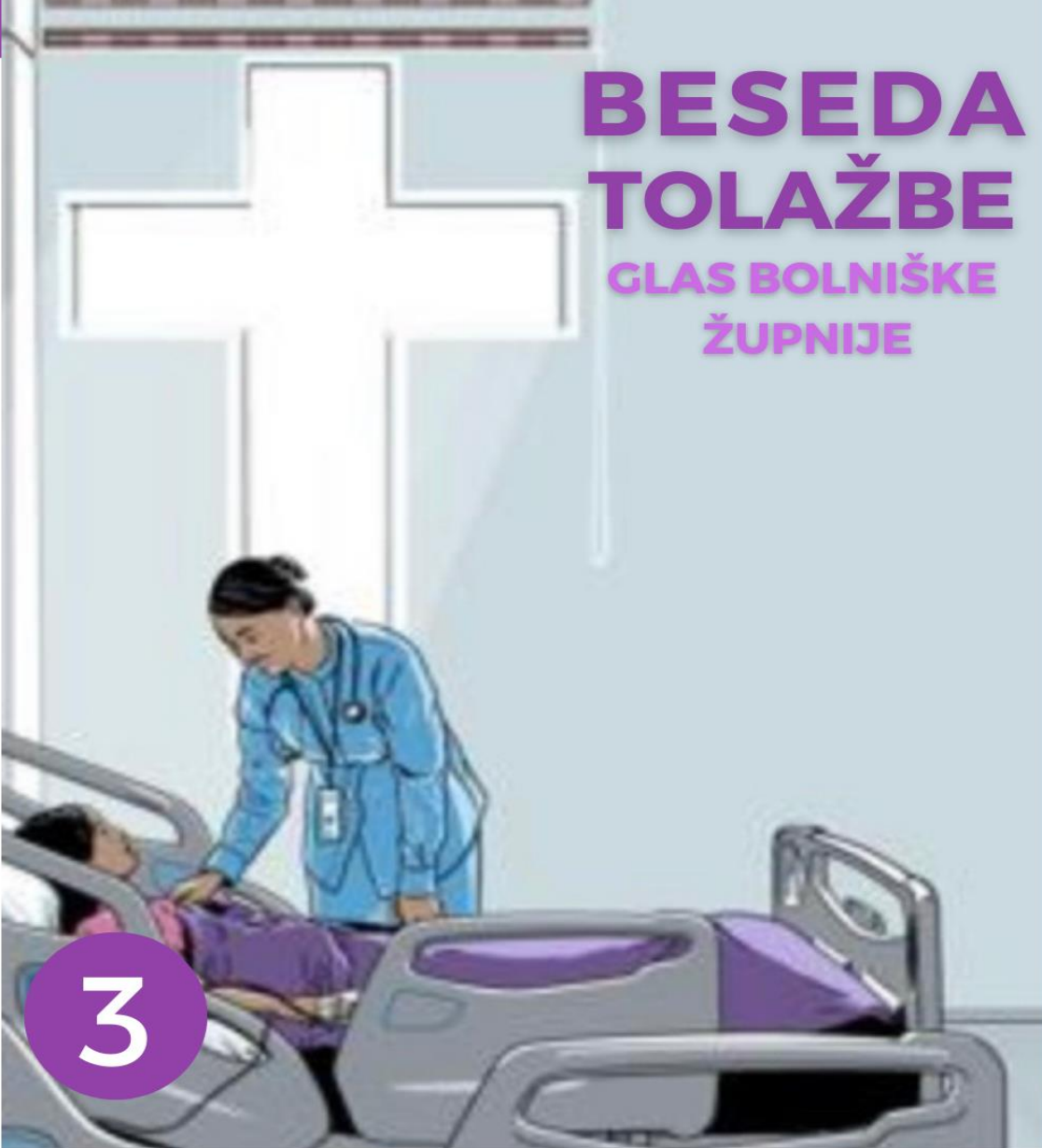
BESEDA TOLAŽBE

GLAS BOLNIŠKE ŽUPNIJE

Slovenci smo bili v 18. in 19. stoletju večinoma kmečko prebivalstvo, zato je bilo potrebno slovenski jezik ljudem približati na tak način, da so preko njega prišli do vsebin, ki so jim bile razumljive in koristne. Če povemo drugače: Slovenski kmet je imel več koristi od branja kuharskih knjig kot od branja poljudnoznanstvenih člankov, zato je Vodnikovo sodelovanje v Zoisovem razsvetljenem krožku pripeljalo do prevoda oz. nastanka osnovnih priročnikov, ki so preprostim ljudem lajšali vsakdan. Poleg priročnikov, kot so kuharske (1799) in babiške knjige (1818), je Vodnik ljudi izobraževal tudi v svojih slovnica. Leta 1811 je napisal slovnico Pismenost ali Gramatika za perve šole. Ljudi je povezoval tudi preko branja prvega slovenskega časopisa Lublanske novice (1797–1800), katerega je pisal in urednikoval.

Valentin Vodnik je bil med drugim tudi pesnik, leta 1806 je izdal svojo pesniško zbirko Pesme za pokušino. Ljubezen do pesnjenja mu je v mladih letih zaiskril Marko Pohlin, kasneje je iskra sicer ugasnila, vnovič pa jo je razplamtel Žiga Zois. O svojem poslanstvu duhovnika in ljubezni do slovenskega naroda spregovori tudi v zadnji kitici Mojega spomenika, ki je verjetno širšemu prebivalstvu še najbolj poznana. Tako kot Vodnik bi na svoje delo ali službo morali gledati tudi ostali: po smrti bi nas morale v »spominih« ljudi »péti pesmi«, ki smo jih za časa življenja naredili – spesnili za širšo skupnost. Ne hčere ne sina / po meni ne bo, / dovolj je spomina: / me pesmi pojó.

Jakob Svetek

IZDALA:

Bolniška župnija,
Trubarjeva cesta 80,
1000 Ljubljana
Tele.: 041/613-378

ODGOVARJA:

p. Vladimir Rufin Predikaka,
upravitelj bolniške župnije

Email: bolniska.zupnija@rkc.si

Dar za delovanje bolniške župnije nakažite na: SI56 0201 0026 2266 432.

Dar za duhovnika: SI56 0201 0026 2266 432. Hvala! BOG POVRNI!

Ikona Bogorodice Nežnosti

17 kilometrov južno od mesta Peč se nahaja samostan Dečani v čast Gospodovega vnebohoda. Samostan Visoki Dečani sta leta 1327-1335 zgradila sveti kralj Stefan Dečanski in njegov sin kralj Dušan in je posvečen vnebohodu Gospoda Jezusa Kristusa. Stenska poslikava pa je bila dokončana šele leta 1350.

Samostan Visoki Dečani pritegne pozornost s svojimi bogatimi freskami, pa tudi z arhitekturnimi značilnostmi stavb, mešanico vzhodnega (bizantinskega) in zahodnega (gotskega) sloga. V notranjosti cerkve je približno 1000 podob posameznih svetnikov, vse glavne teme Nove zaveze, freske s portreti kraljev iz rodbine Nemaničev (XIV. stoletje).

V ikonostasu cerkve samostana je ikona Matere božje, naslikana v polni velikosti (polna rast). Ta ikona spada v tip "Nežnost", je zelo znana in priljubljena na pravoslavnem Balkanu. Spisi (podobe) te ikone, na katerih je Bogorodica upodobljena do pasu, najdemo v številnih srbskih pravoslavni cerkvah v Sloveniji.

Nežnost (grško Ελεόσα - usmiljen, usmiljen iz έλεος - sočutje, sočutje) je ena glavnih vrst upodobitve Matere božje v pravoslavnem ikonskem slikarstvu.

Mati Božja je upodobljena z otrokom Kristusom, ki sedi na njeni roki in pritiska svoje lice na njeno lice. Na ikonah Bogorodice Nežnosti med Marijo in Bogom Sinom ni razdalje, njuna ljubezen je brezmejna.

Ikona predstavlja daritev (žrtev) Kristusa Odrešenika na križu kot najvišji izraz Božje ljubezni do ljudi.

dr. Gordeev

Valentin Vodnik, Moj spomenik

Eden izmed najbolj plodovitih, če ne celo najbolj plodovit naš razsvetljenec je bil Valentin Vodnik. Rojen je bil 3. 2. 1758 v Šiški, ki danes sicer spada pod Ljubljano, takrat pa je bila to vas ločena od mesta. Pri desetih letih so Valentina, najstarejšega od desetih otrok, poslali v novomeški frančiškanski samostan z namenom, da bi se tam čim bolje pripravil na gimnazijo, ki jo je obiskoval med 1769 in 1775 v Ljubljani. Po gimnaziji je vstopil v frančiškanski red, kjer je čas izkoristil za študij filozofije in teologije. V duhovnika je bil posvečen 1782 na otoku Krku. Kot župnijski duhovnik na Koprivniku nad Bohinjem je 1792 spoznal Žiga Zoisa, ki je v njem prepoznal ljubezen do slovenskega naroda in jezika. Slovenski mecen je Vodniku pomagal do premestitve k Šentjakobu v Ljubljano, kjer je postal gimnazijski učitelj. Kot zanimivost velja, da je Valentin Vodnik kot učitelj italijanščine poučeval Franceta Prešerna. Na dijaka je imel Vodnik očitno precejšen vpliv, saj ga ta omenja v svojih pesmih – v večini priznavalno, v nekaterih pa tudi zbadljivo. Vodnik se je avstrijski oblasti zameril zaradi očitne naklonjenosti Ilirskim provincam; To je privedlo do tega, da so mu bile naposled prepovedane vse šolske službe. Bil je predčasno upokojen. Umrl je leta 1819 v Ljubljani.